

POSTANOWIENIE

28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 28 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. R.

przeciwko J. M.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej J. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 24 listopada 2023 r., XV Ca 675/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od J. M. na rzecz M. R. 5400 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.

[wr]

UZASADNIENIE

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 listopada 2023 r. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił jej oczywistą zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 618 § 2 k.p.c., oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 618 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (zob. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15), a popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanego naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalnego w sposób oczywisty dla każdego prawnika (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawiona przez skarżącego argumentacja nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie powołanego w zarzutach kasacyjnych art. 618 § 2 k.p.c., którego naruszenie miałyby wskazywać na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, było oczywiście błędne, lub doprowadziło to tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 618 § 2 k.p.c., który na podstawie odesłania z art. 567 § 3 i art. 688 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie do podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, z chwilą wszczęcia postępowania o podział majątku wspólnego jest niedopuszczalne odrębne postępowanie w sprawie dotyczącej m.in. sporu o prawo własności, a zatem też o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym

stanem prawnym (zob. uchwałę SN z 29 stycznia 1993 r., III CZP 175/92, OSNC 1993, nr 6, poz. 111, oraz wyrok SN z 15 września 2011 r., II CSK 560/10). Sprawy będące w toku przekazuje się do dalszego rozpoznania sądowi prowadzącemu postępowanie o podział majątku wspólnego. Jeżeli jednak postępowanie o podział majątku wspólnego zostało wszczęte po wydaniu wyroku, przekazanie następuje tylko wówczas, gdy sąd drugiej instancji uchyli wyrok i sprawę przekaże do ponownego rozpoznania. Postępowanie w sprawach, które nie zostały przekazane, sąd umarza z chwilą zakończenia postępowania o podział majątku wspólnego.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że niedopuszczalność – z chwilą wszczęcia postępowania o zniesienie współwłasności (podział majątku wspólnego) – odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w art. 618 § 1 k.p.c., należy rozumieć jako niedopuszczalność prowadzenia postępowania w tych sprawach ze względu na swoistą zawisłość sporu (zob. postanowienie SN z 10 września 2024 r., III CZ 309/23). Zawisłość sporu następuje w momencie skutecznego doręczenia odpisu pisma inicjującego postępowanie sądowe stronie przeciwnej (zob. postanowienie SN z 5 listopada 1970 r., II CZ 186/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 111, oraz wyrok SN z 9 grudnia 2011 r., III CSK 138/11).

Zwrócić należy uwagę, że zainicjowana przez skarżącego sprawa o podział majątku wspólnego stron na skutek wniosku z 16 listopada 2023 r., nie została wszczęta – w rozumieniu art. 618 § 2 k.p.c. – przed zamknięciem rozprawy przed Sądem drugiej instancji (17 listopada 2023 r.), jak też przed wydaniem wyroku przez Sąd pierwszej instancji (23 listopada 2022 r.). Przekazanie niniejszej sprawy sądowi prowadzącemu sprawę o podział majątku wspólnego mogłoby nastąpić tylko w przypadku wydania przez Sąd drugiej instancji wyroku kasatoryjnego (art. 618 § 2 zd. 3 k.p.c.), co w sprawie nie nastąpiło.

Powołanie się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli

podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarga kasacyjna kryteriów tych nie spełnia. Po pierwsze, odwołanie się do tego samego przepisu prawa, jako przedmiotu naruszenia widocznego *prima vista*, bez pogłębionej analizy prawnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), jak i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) jest wewnętrznie sprzeczne. Skarżący w sposób nieuprawniony połączył obie przesłanki kasacyjne. Po drugie, analiza orzeczeń sądowych przytoczonych przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, aby zawarta w nich argumentacja dotycząca wykładni art. 618 § 2 k.p.c. – w zakresie odnoszącym się do rozumienia pojęcia niedopuszczalności prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w art. 618 § 1 k.p.c., z chwilą wszczęcia postępowania o zniesienie współwłasności (podział majątku wspólnego) – była ze sobą sprzeczna i wymagała usunięcia zachodzących rozbieżności. Jak wyjaśniono w judykaturze Sądu Najwyższego (zob. postanowienie z 30 czerwca 2022 r., III CZ 243/22, OSNC 2023, nr 3, poz. 32) Sąd drugiej instancji w razie stwierdzenia, iż sąd pierwszej instancji nie przekazał sprawy należącej do kategorii spraw przewidzianych w art. 618 § 1 k.p.c. sądowi prowadzącemu postępowanie o zniesienie współwłasności, obowiązany jest uchylić z urzędu zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę na podstawie art. 618 § 1 k.p.c. sądowi prowadzącemu postępowanie o zniesienie współwłasności, chyba że postępowanie o zniesienie współwłasności zostało wszczęte po wydaniu wyroku (art. 618 § 2 zd. 3 k.p.c.) i nie zachodzi podstawa do jego uchylenia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 21 lipca 1970 r., III CZP 39/70, OSNCP 1971, Nr 2, poz. 25). Stanowisko to zachowuje aktualność mimo istotnej zmiany systemu środków

odwoławczych i zastąpienia rewizji apelacją (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2019 r., IV CZ 90/18).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Mariusz Łodko

[wr]

[a.ł]